Groenvisie

2022/2026

Aangescherpte versie

Gemeente Rozendaal

2022/2026

Inleiding

Rozendaal is een groene gemeente en dat willen wij zo houden. De houtwallen zorgen voor verbinding. De boomrijke lanen zorgen voor een groen karakter. Het groen zorgt voor een prettige leefomgeving, en wordt door inwoners gekoesterd. Het zegt iets over de geschiedenis van Rozendaal. Het biedt onderdak aan allerlei soorten dieren. Het groen is een belangrijk onderdeel in de gemeente.

De gemeente Rozendaal heeft een gemeentelijk groenplan. De planperiode hiervan liep van 2015 tot 2020. Het doel van dit plan was de groene aspecten binnen de gemeente Rozendaal te verankeren. De afgelopen jaren zijn de ideeën over de inrichting en gebruik van het openbaar groen sterk veranderd. Deze concept groenvisie moet een duurzame groene richting geven voor de toekomst. Biodiversiteit, duurzaamheid, klimaatproblematiek en buurtparticipatie spelen hierbij een belangrijke rol.

De groenvisie geeft in hoofdlijnen de ambities en opgaven weer in gebruik, inrichting, beheer en onderhoud van het openbaar groen. Daarnaast biedt deze groenvisie voor het particulier groen bescherming voor waardevolle bomen.

De groenvisie wordt gebruikt bij de verdere implementatie van de Omgevingswet.

De planperiode van de concept groenvisie loopt van 2022 tot 2026. Daarbij hebben wij samenhang gezocht met het meerjarenplan wegen. Dit betekent dat het vervangen van groen (incl. bomen) wordt afgestemd op de planning van de renovatie van straten.

De groenvisie beperkt zich tot het openbaar groen binnen de bebouwde kom zoals de gazons, hagen, houtwallen, bomen en plantsoenen, en de begraafplaats.

Inhoudsopgave

0. **Visie**

1. **Biodiversiteit**
   1.1 Biodiversiteit
   1.2 Klimaatproblematiek

2. **Openbaar groen in de bebouwde kom**
   2.1 Bomen
   2.2 Gazons
   2.3 Hagen
   2.4 Plantsoenen
   2.5 Houtwallen

3. Onderhoud, bladafvoer en inkoopbeleid
   3.1 Onderhoud
   3.2 Bladafvoer
   3.3 Inkoopbeleid

4. **Plaag en onkruidbestrijding**
   4.1 Onkruidbestrijding
   4.2 Bestrijding eikenprocessierups

5. **Beekdal**

6. **Begraafplaats**

7. **Samenwerking in het openbaar groen**
   6.1 Inwonersparticipatie
   6.2 Samenwerking in de regio
   6.3 Particulier groen
   6.4 Kapvergunning
   6.5 Wegenplan

8. **Financiën**
   7.1 Overzicht
   7.2 Kostenraming bomen
9. **Fauna**

Aanvulling

0. Visie

Rozendaal is een gemeente met veel groen, zowel in de openbare ruimte als op particulier terrein in de bebouwde kom en in het buitengebied. Het vele groen heeft niet alleen een functie als verfraaiing. Het heeft ook functies zoals water- en temperatuurregulatie en het bieden van leefruimte voor flora en fauna. Het bevordert ook de gezondheid van mensen en versterkt de leefbaarheid. We willen het groene dorpskarakter van Rozendaal behouden. Verdwijnend groen willen wij compenseren kwantitatief en kwalitatief zoveel mogelijk op dezelfde plaats. Dat willen we doen op een duurzame manier en in samenwerking met de inwoners en buurgemeenten.

Sinds de vorige groenvisie zijn de externe invloeden als klimaat sterk aan het veranderen en zijn de eigen inzichten over zaken als maai- en snoeibeleid, biodiversiteit en onkruidbestrijding geleidelijk veranderd. Recente inzichten in het behoud van de oude beeldbepalende bomen, met name langs lanen, vraagt om stevige ingrepen. Deze veranderingen worden hierna omschreven en willen we in het beleid 2022 – 2026 vastleggen, Daarmee leggen we een basis voor de uitvoering.

Ook zijn er veranderingen die geleidelijk ontstaan als gevolg van ongewenst gebruik van cultuurhistorisch belangrijke elementen als de houtwallen en het beekdal. Daarvoor zijn maatregelen nodig die de gewenste kwaliteit herstellen en in stand houden.

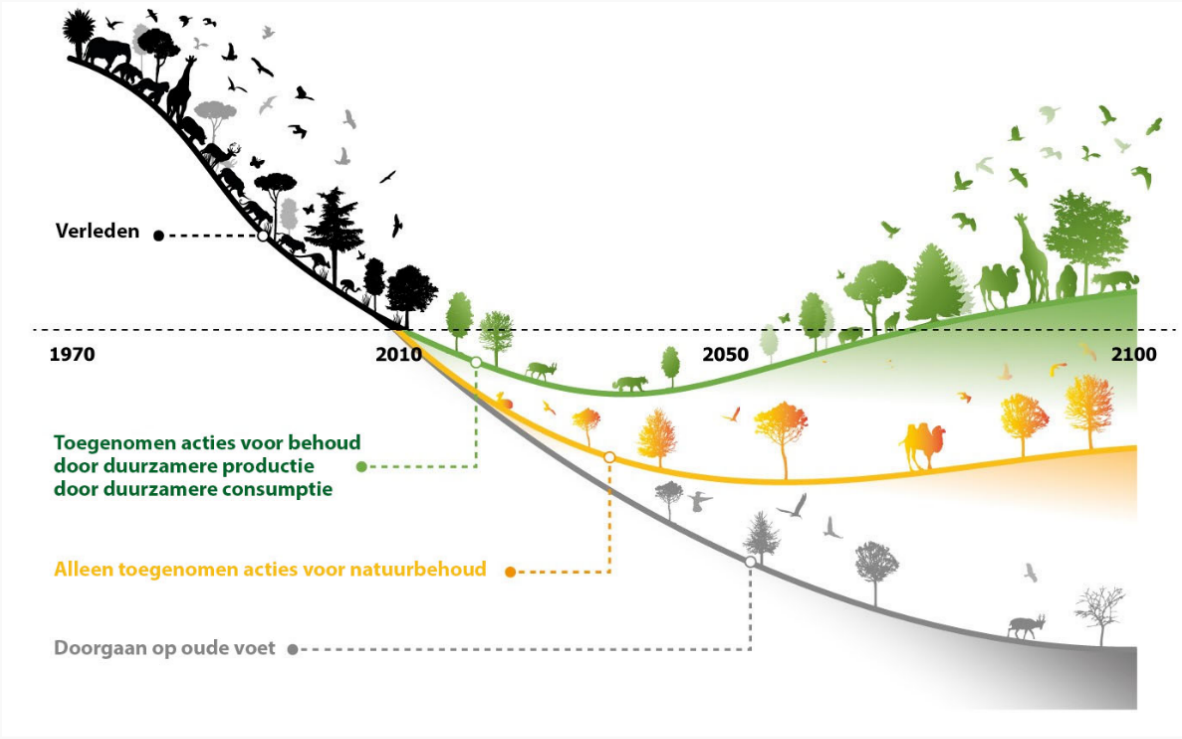
Met de voorliggende groenvisie wordt aangegeven hoe wij inspelen op deze veranderingen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds geleidelijke veranderingen die wij binnen de bestaande budgetten kunnen doorvoeren. En anderzijds forse ingrepen in met name de beeldbepalende bomen die hoge additionele financiering vragen en om een apart bomenplan.

Met deze visie geven wij de Raad een instrument in handen om kaders mee te geven voor de geleidelijke budget neutrale veranderingen en ook voor de zoektocht naar het gewenste scenario voor ons bomenbestand en additionele financiering.

1. Biodiversiteit en klimaatproblematiek

1.1 Biodiversiteit

Biodiversiteit staat voor biologische diversiteit. Dit geeft een graad weer voor alle levensvormen van bacterie tot regenwoud in een ecosysteem. In Nederland gaat de biodiversiteit hard achteruit. Europees gezien is Nederland het slechtst scorende land. Slechts 15% van de oorspronkelijke biodiversiteit uit 1900 is nog aanwezig. - bron wur.nl

Zwart: De historische biodiversiteitsverliescurve vóór 2010. Groen: Verlies met inspanning door duurzamere productie en duurzamere consumptie Oranje: Verlies zonder duurzamere productie en consumptie Grijs: Verlies als we op huidige voet verder gaan De illustratie toont de belangrijkste bevindingen uit het Nature-artikel, maar geeft geen exacte resultaten weer.

Binnen de gemeente Rozendaal gaat biodiversiteit een steeds grotere rol spelen in het openbaar groen. Waar het kan, worden duurzame oplossingen gezocht in de inrichting en het beheer hiervan gericht op versterking van de biodiversiteit. Waar kan worden bermen worden nog maar 1 keer per jaar gemaaid of gazongras wordt omgevormd tot bloemrijk gras. Als een plantsoen opnieuw wordt ingeplant, gebeurt dit met beplanting waar insecten en vogels hun voeding aan kunnen onttrekken. Dit geeft een ander beeld dan inwoners gewend zijn. Gefaseerd zullen de Rododendrons plaats maken voor een breder palet bloeiende planten. Als het kan worden bomen niet gelijk helemaal gekapt. De stam blijft staan, en de takken blijven liggen om zoals voedselbron of nestelgelegenheid te dienen.

Inwoners denken en helpen mee bij het bevorderen van de biodiversiteit. De werkgroep Duurzaam Rozendaal houdt zich bezig met de energie transitie. Om meer zwaarte te geven aan biodiversiteit is van daaruit de sub-werkgroep biodiversiteit ontstaan. De werkgroep denkt en helpt mee in het openbaar groen, en is er voor inwoners om bij te staan in het bevorderen van de biodiversiteit in eigen tuin. Bij de gerealiseerde projecten worden borden geplaatst om inwoners te informeren en stimuleren

Een mooi voorbeeld van behaalde successen is de vriendentuin ‘De Beek’ aan de Rosendaalselaan. In de vriendentuin helpen inwoners met een hart voor moestuinieren kinderen met het zaaien, voeden en oogsten van hun eigen groente. Hierbij speelt de verbinding met de natuur een grote rol. Op de website van de gemeente zijn meerdere werkzaamheden van de werkgroep terug te vinden.

Het verhogen van de biodiversiteit brengt geen hogere kosten met zich mee. Op den duur zal meer biodiversiteit zelfs kostenverlagend werken. Sommige (delen) van gazons worden bloemrijke bermen en worden nog maar 1 keer gemaaid per jaar. Vaste planten in de plantsoenen zullen in de eerste jaren meer onderhoud vergen, maar na verloop van tijd zal dit dichtgroeien, en zal de onkruiddruk afnemen.

Het resultaat van deze aangepaste aanpak leidt tot een grotere biodiversiteit en een bloemrijker beeld voor delen van onze vegetatie.

1.1a Versterking van de biodiversiteit in de praktijk

Op verschillende plekken wordt door de gemeente Rozendaal en zijn inwoners gewerkt aan de versterking van de biodiversiteit. De gemeente Rozendaal heeft de intentie dit op de hieronder aangegeven locaties te bewerkstelligen. De aangegeven locaties zijn onderdeel van de openbare ruimte en voor iedereen toegankelijk. Versterking van de biodiversiteit gaat altijd gepaard met de vraag of het veilig is en of het een verfraaiing is van het straatbeeld. Bij het niet maaien van de gazons moeten weggebruikers inclusief voetgangers geen overlast ondervinden van overhangend of te hoog groen. Het zal voor sommigen wennen zijn want de waardering voor wat er groeit zal verschillend blijven.

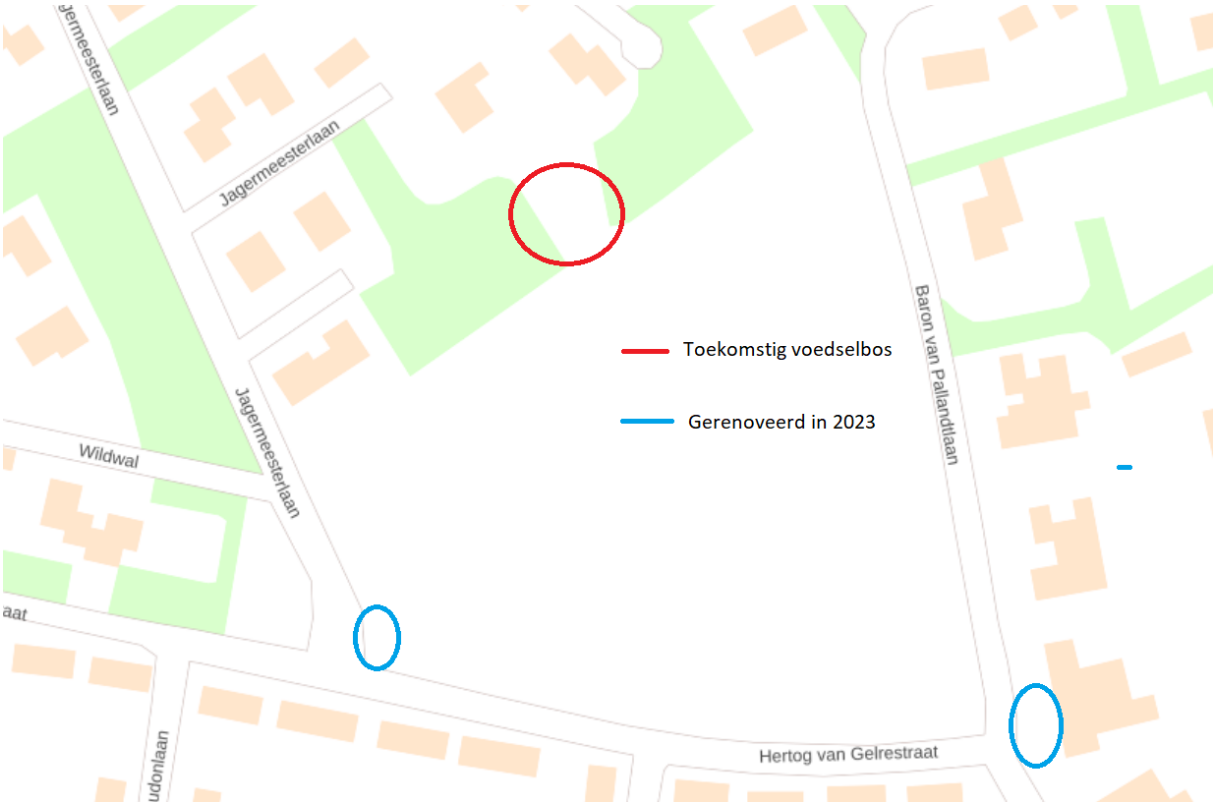
Op meerdere plekken in de gemeente heeft het omzetten van gazon naar bloemrijk gras voor een positieve bijdrage gezorgd. Onderaan de Kapellenberglaan en aan de mr. van Hasseltlaan is in 2021 het gras verwijderd en ingezaaid met een bloemrijk mengsel. De nu aanwezige bloeiende kruiden zorgen voor veel voedsel voor allerlei insectensoorten.

Gemeentehuis

In de tuin van het gemeentehuis is goed te zien in welke transitie Rozendaal zich bevindt. Hier vallen oude gebruiken zoals Rododendron mooi samen met de nieuwe inzichten op gebied van groenonderhoud en beheer. De aanwezige borders worden ingeplant met vaste inheemse beplanting die de biodiversiteit versterken. De traditionele ingeplante rozen zijn waar mogelijk hergebruikt in de vulling van deze borders. Het gazon is door boomstammen opgedeeld in twee vakken waarbij het voorste vak 20x per jaar gemaaid wordt, en het achterste deel 1x per jaar gemaaid wordt. De Wilde Paardekastanje is op leeftijd en begint af te takelen. In 2020 heeft de boom een grote ingreep gehad om de veiligheid te waarborgen, en wordt deze boom jaarlijks streng gecontroleerd. Een opvolger van de boom is al ingeplant, en mocht de oude kastanje in de toekomst omvallen staat zijn vervanger al klaar. Het vrijgekomen hout bij deze grote ingreep is gebruikt om een takkenril te maken aan de achterkant van de garage. Borders die bij de achteringang en aan de straat worden netjes onderhouden, en de borders die wat verder naar achter liggen in de tuin worden niet vaak onderhouden om zo allerlei kruidachtige de kans te geven.

Leermolensenk

Rondom de akker aan de Leermolensenk zijn in 2022 twee plantsoenen gerenoveerd. Voorheen stond hier monotone struiken, en deze hebben plaats gemaakt voor vaste inheemse planten. Bovenaan de akker langs het Anton Logemannpad is een kaal stuk ontstaan tussen twee houtwallen in. In de toekomst wordt hier een klein voedselbos gecreëerd. Een bedreiging hier is de droogte, en de aanwezigheid van de invasieve exoot de Berenklauw. Samen met de werkgroep biodiversiteit staat een excursie gepland in buurtgemeente om te onderzoeken hoe zij dit hebben gerealiseerd. Het voedselbos zal op zijn vroegst in het voorjaar van 2024 ingeplant worden.

Wijk de Kapellenberg

'Het Rond'

In het najaar van 2023 wordt 'Het Rond' aan de Kraijesteijnlaan gerenoveerd. Door de jaren heen is door de heftige regenbuien het talud zodanig uitgespoeld dat struiken bijna op de grond in plaats van in de grond staan. Door het aanbrengen van grond wordt de hoek van het talud flauwer gemaakt zodat de kans op uitspoeling afneemt. Het talud wordt in zijn geheel ingezaaid met een bloemrijk gazonmengsel om zo allerlei insecten van voedsel te kunnen voorzien. Door de ligging van talud in de zon is de kans dat een andere vorm van beplanting hier een kans heeft erg klein. Onderaan het talud wordt gras gezaaid, bomen en struiken geplant en komen er banken zodat inwoners elkaar hier kunnen ontmoeten.

De vlinder

Onderaan de Kraijesteijnlaan wordt het gazon bij kunstwerk de vlinder aangepast. De bomen die hier geplant zijn met de bouw van de wijk zijn nooit goed aangeslagen en in 2021 vervangen voor Lindebomen. Tussen deze bomen wordt in het voorjaar van 2024 het gras omgezet naar bloemrijk gras. Het geheel wordt afgezet met stammen die zijn vrijgekomen uit de Burnierlaan.

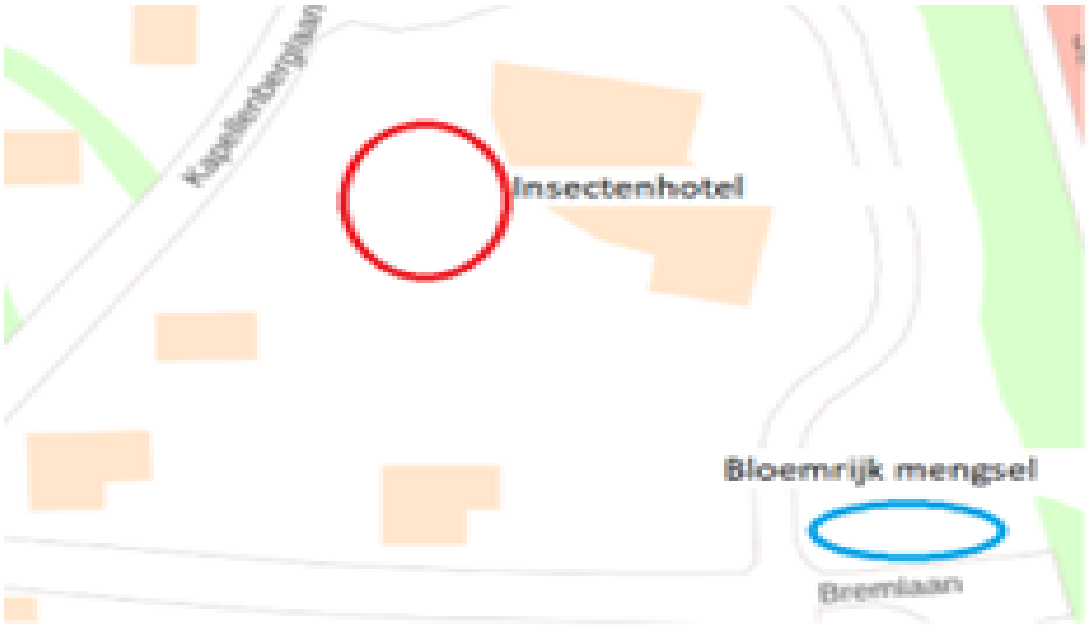

IKC de Dorpsschool

Aan de westkant van de dorpsschool is na de bouw van de school het gras ingezaaid met een bloemrijk gazonmengsel. In het schooljaar 2023-2024 wil de gemeente samen met de leerlingen van de school een insectenhotel bouwen om zo onderdak te bieden aan allerlei gevleugelde beestjes. Het is de bedoeling van het onderhoud van het insectenhotel met de schooltuin voor een deel samen met de leerlingen op te pakken.

Bremlaan

Aan de oostkant van de Bremlaan wordt het gazon tussen de straat en fietspad nu nog gemaaid als gazon. Dit zal ook een locatie worden waar in het voorjaar van 2024 het gras plaats moet maken voor een bloemrijk mengsel.

Heerlijkheid den Dael

Nadat de laatste bouwwerkzaamheden zijn afgerond wordt aan de Flugi van Aspermontlaan het laatste plantsoen ingezaaid met grotendeels een bloemrijk mengsel. De randen langs de straat worden voorzien van grasbeton en ingezaaid met gras. In het najaar van 2023 worden er in de Baron d'Yvoylaan een drietal plantvakken in de weg aangelegd. Deze plantvakken worden voorzien van bomen en struiken die goed bestand zijn tegen het huidige klimaat en de biodiversiteit versterken.

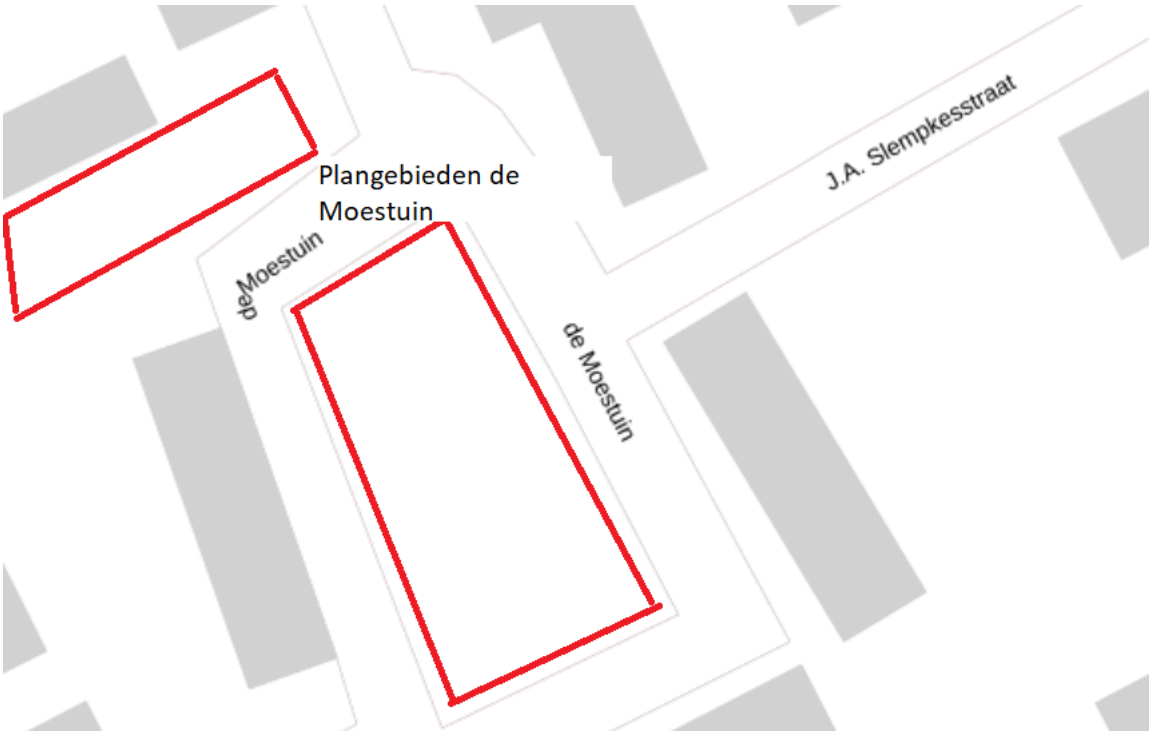
Rotonde Rosendaalselaan/Ringallee

De provincie Gelderland is eigenaar van de rotondes aan de Schelmseweg/Ringallee. De afspraak is dat de gemeente Rozendaal het groen verzorgt op de rotondes. Hierbij wordt gebruikt gemaakt van hoveniers uit de regio die dan reclame mogen maken. Het onderhoud door een hovenier aan de rotonde Rosendaalselaan/Ringallee heeft deze samenwerking opgezegd. In 2023 wordt samen met de wekgroep biodiversiteit onderzocht hoe we op deze rotonde de biodiversiteit kunnen versterken. Tot die tijd valt het onderhoud in het reguliere werk van de buitendienst

De Moestuin

Het groen in de Moestuin loopt terug. In 2025 wordt er samen met de omwonende gezocht naar een nieuwe invulling hiervan. Inwoners van deze straat hebben de gemeente gevraagd of het mogelijk is een wadi voor overtollig regenwater te realiseren. Hier wordt in 2023 naar gekeken.

1.2 Klimaatproblematiek

Als we niets doen tegen de opwarming van de aarde door klimaatverandering, sterft een derde van alle plant- en diersoorten mogelijk nog binnen een eeuw uit. -bron: wwf.nl

De klimaatveranderingen zorgen voor extremere weersomstandigheden zoals droge hete zomers en heftige regenbuien. Al het groen in de gemeente heeft hier zwaar onder te lijden. Tijdens de hete dagen verdampt het groen veel vocht, en tijdens een heftige bui komen wortels bloot te liggen en het water verdwijnt allemaal het riool in. Rozendaal is een gemeente op arme zandgronden waarbij vocht vasthouden al moeizaam verloopt.

Volwassen bomen en struiken hebben veel schade opgelopen tijdens deze zomers. Bij een struik is deze schade direct zichtbaar, bij een boom is dit soms pas na 10 jaar zichtbaar. Hierdoor is de opgelopen schade bij volwassen bomen moeilijk in te schatten. Veelal bij beuken is zichtbaar dat de toppen geen blad meer hebben en bij eiken worden de kronen transparant. Dit is een teken dat de bomen moeite hebben met hun vochthuishouding. In de toekomst wordt er ingeplant met struiken, bomen of vaste planten die beter bestand zijn tegen de stijgende temperaturen en droge zomers. Op dit moment zijn vooral beuken beeldbepalende bomen in Rozendaal (denk aan de Rosendaalselaan). De beuk wordt gezien als een soort die weinig toekomst heeft in het huidige klimaat. Bij aanplant van nieuwe bomen kan er gedacht worden aan bijvoorbeeld: wintereik, acacia, elsbes, moseik, winterlinde, meelbes, plataan, veldesdoorn of haagbeuk. Dit zijn geen soorten die nu veel gebruikt worden in de gemeente, dat zal een ander beeld geven.

Het resultaat moet zijn gevarieerder en robuuster groen dat beter bestand is tegen klimaatverandering met behoud van de beeldkwaliteit.

Het huidige klimaat zorgt ook voor watertekorten. Als er een boom of struik geplant wordt zou deze twee groeiseizoenen van water moeten worden voorzien. De gemeente Rozendaal gebruikt grondwater om het groen van het nodige water te voorzien. Of er in de toekomst een verbod komt voor het gebruik van grondwater is nog niet bekend, maar behoort wel tot de mogelijkheden. Het bergen van regenwater is door het gebrek aan ruimte in het komgebied een probleem in de gemeente. Het aanleggen van een wadi* zoals op het kruispunt Beekhuizenseweg/Rosendaalselaan is wel kansrijk om meer toe te passen. Andere locaties worden onderzocht.

**Wadi staat voor Water Afvoer Drainage en Infiltratie. Het is ontleend uit het Arabisch en betekent 'vaak droog'. Bij het aanleggen van een wadi verdwijnt het overtollig regenwater in de grond in plaats van in het riool.*

2. Openbaar groen in de bebouwde kom

2.1 Bomen

Bomen in de gemeente Rozendaal zijn erg belangrijk. Ze dragen voor een groot deel bij aan het groene karakter van het dorp en de beleving van inwoners en bezoekers. Ze zorgen voor voedsel en nestelgelegenheid voor allerlei diersoorten. De laatste jaren zien we de aantallen, en de vitaliteit van het bomenbestand teruglopen. Oorzaken hiervan zijn de droge zomers, groeiplaatsomstandigheden en de leeftijd van een groot deel van de bomen. De droge zomers zorgen voor grote vocht problemen voor de bomen. Het grondwater zit te diep, en de bomen zijn hierdoor afhankelijk van het hangwater. In de zandgronden van Rozendaal is weinig organische stof aanwezig die als voedsel voor de bomen kunnen zorgen. Een groot deel van de bomen zit in de volwassen/veteranen fase.

Om het bomenbestand van de gemeente Rozendaal in de toekomst vitaal en veilig te houden zullen er keuzes gemaakt moeten worden, met name voor de laanbomen. De laanbomen worden geteisterd door graafwerkzaamheden, groeiplaats vaak niet optimaal en staan dicht op elkaar waardoor onderlinge concurrentie groot is. De problematiek rondom de laanbomen spelen langs de Del[1], de Rosendaalselaan, de Ringallee en de Kraijensteijnlaan. Gaan we zo door? Gaan we verjongen? Gaan we investeren in groeiplaatsverbetering? Gaan we combineren?

Op dit moment hebben we geen lange termijnvisie op de karakteristieke, beeldbepalende bomen in Rozendaal. Als zich problemen voordoen met bomen, lossen we het dan op. Op zijn Rozendaals. Deze pragmatische aanpak kan nadelige consequenties hebben. Als er bomen gekapt moeten worden door ziekte of verdroging, zullen er gaten ontstaan in de lanen. Hierna opnieuw inplanten zorgt voor een onregelmatig straatbeeld. Tot op heden past deze aanpak in de reguliere begroting, maar in de toekomst is dit niet vol te houden.

Bij een meer planmatige aanpak past een strategie van verjongen. Dan wordt er bijvoorbeeld een bomenrij geheel of deels gekapt en daarna opnieuw ingeplant. Zo ontstaat er een regelmatig straatbeeld. De kosten hiervoor zullen niet passen in de reguliere begroting. Omdat het bomenbestand verouderd is, lopen we wel risico's op duurder bomenonderhoud in de toekomst. De kosten hiervoor per boom zullen ongeveer € 1.500 zijn. Naar verwachting zal er een start gemaakt worden met ongeveer 100 bomen.

[1] De beuken die voor de nieuwgebouwde woningen staan aan de Del verkeren in zeer slechte staat. De kans is aanwezig dat er geen keuzes meer mogelijk zijn, en dat de beuken gekapt worden en er opnieuw ingeplant gaat worden.

Een andere planmatige aanpak is groeiplaatsverbetering. Hierbij worden bomen ondergronds van voeding voorzien en wordt de grond “geploft” voor beluchting en het vasthouden van vocht. De bomen krijgen hierdoor een kwaliteitsimpuls. Dit is een kostbare investering en zal niet passen in de reguliere begroting. Het huidige straatbeeld wordt op deze manier voorlopig geconsolideerd. Bij oudere bomen kun je wat rekken in het behoud, maar na verloop van tijd zullen ze toch sterven door ouderdom. De voeding zorgt ongeveer voor 10 jaar aan voeding. De kosten per boom voor ondergrondse voeding zijn ongeveer € 1.000.

In de gemeente staan ongeveer 2.345 bomen waar de gemeente voor moet zorgdragen. Het zorgdragen gebeurt aan de hand van visuele inspecties genaamd VT-A (Visual Tree Assessment). Jaarlijks worden de bomen gekeurd op vitaliteit en veiligheid. De VTA wordt uitgevoerd door een ingenieursbureau en de hieruit voortvloeiende werkzaamheden worden uitgevoerd door een aannemer. Kosten hiervoor vallen in de reguliere begroting.

In het verleden zijn er monumentale en waardevolle bomen aangewezen in de gemeente. Deze zijn in 2007 samengevoegd in de lijst ‘te koesteren bomen’ voor de gemeente en ‘monumentale bomen’ voor bomen in particuliere tuinen. Deze lijst dient bijgewerkt te worden. In 2022 wordt er een inspectie gedaan, en een nieuwe lijst samengesteld voor de monumentale bomen van inwoners en de te koesteren bomen van de gemeente.

In de toekomst zullen lanen niet meer zo dicht geplant worden zoals in het verleden. Ook de soortkeuze zal worden aangepast aan het huidige klimaat en zal een bijdrage leveren aan de biodiversiteit. Ook wordt er samenwerking gezocht met omliggende gemeenten voor een gezamenlijke aanpak van de klimaatproblematiek bij bomen.

Voor wat betreft ons bomenbestand is het duidelijk dat ingrijpen noodzakelijk is. Gezien het effect op de beeldkwaliteit en de hoge kosten is het gewenst om een apart bomenplan te ontwikkelen.

De wortels van bomen die onder het trottoir of wegdek groeien, hebben vaak door allerlei graafwerkzaamheden zwaar te lijden. Bij het leggen van kabels en riolering wordt nu vaak geen rekening gehouden met deze wortels. Juist in het huidige klimaat kunnen beschadigingen aan de wortelgestel leiden tot sterfte van bomen. Het traditioneel uitgraven van sleuven zou dan ook in de toekomst voorkomen moeten worden. Wij willen voorschrijven dat bij het leggen van kabels en leidingen gestuurd boren gewenst is. Bij deze techniek hebben wortels niet tot nauwelijks te lijden. Als het gestuurd boren niet mogelijk is zou een sleuf handmatig gegraven kunnen worden, en de wortels dikker dan 3 cm behouden moeten blijven. Bij schade aan stam, tak of wortels aan bomen door werkzaamheden wordt de taxatiemethode van de NVTB (Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen) gehanteerd

2.2 Gazons

In de gemeente Rozendaal is ongeveer 24.000 m^2 gazongras. Dit wordt ongeveer 20x per jaar gemaaid om een strak en groen straatbeeld te krijgen. Op een aantal plekken wordt er nu al afgeweken van het 20 x per jaar maaien, en wordt het gras alleen in de nazomer gemaaid. De insteek hiervan is dat wilde inheemse kruiden de kans krijgen te groeien en te bloeien. Dit is erg lastig omdat gras een sterk gewas is, het gras wint de onderlinge strijd vaak. Waar het kan wordt er geholpen door zaden van sterke inheemse planten te strooien. De wilde kruiden zorgen voor voedsel voor natuurlijke bestuivers zoals bijen, maar ook voor de sluipwesp. De sluipwesp is belangrijk in de strijd tegen de eiken processie rups. Andere insecten die door de bloemen worden aangetrokken zorgen weer voor voedsel voor vogels of kleine zoogdieren. In de toekomst wordt er gekeken of we het maaibeleid van 1x per jaar maaien nog verder kunnen uitbreiden in de gemeente. Criteria hiervoor zijn dat het gras niet voor overlast moet gaat zorgen, of dat de verkeersveiligheid in gevaar loopt, of het straatbeeld te rommelig wordt.

Bij nieuw in te zaaien gazons wordt er gekozen voor grastypen die beter bestendig zijn tegen langdurige droogte. Dit grassoort groeit ook langzamer waardoor belangrijke kruiden zoals klaversoorten de kans krijgen zich te vestigen. Tijdens het zaaien worden er kruidenmengsels mee gezaaid.

Het maaien van het gazon wordt door een aannemer uitgevoerd. Verder onderhoud zoals kantensteken wordt uitgevoerd door de eigen buitendienst.

Het resultaat moet zijn robuustere gazons met een meer gevarieerde beeldkwaliteit en hogere biodiversiteit.

2.3 Hagen

De gemeente Rozendaal kent een hagenstructuur van ongeveer 3000 strekkende meter. De hagen geven een groene structuur aan het landschap. Ze bestaan uit verschillende vormen, afmetingen en beheervormen. Merendeels van de hagen wordt 2x per jaar gesnoeid. De hagen groeien goed in de+ gemeente, maar in het huidige klimaat zien we toch uitval. Bij uitval groeit de haag vaak automatisch dicht. Als dit niet lukt wordt erbij geplant.

Hagen dragen bij aan de biodiversiteit als beschutting en nestelplek voor vogels en kleine zoogdieren.

Het snoeien van de hagen wordt door een aannemer uitgevoerd. De hagen rondom het gemeentehuis worden door de eigen buitendienst gesnoeid. Dit valt in de reguliere begroting.

Ten aanzien van de hagen verandert het beleid niet. Instant houden en vervangen waar nodig.

2.4 Plantsoenen

De gemeente Rozendaal is een groene gemeente door de vele hagen, bomen en het gazongras. Veel sierplantsoenen zijn er niet. De plantsoenen die er zijn veelal ingeplant met struiken die het moeilijk hebben in het huidige klimaat. Bij nieuwe aanplant wordt hier meer rekening mee gehouden.

Biodiversiteit in de plantsoenen is erg belangrijk. Waar voorheen een beperkt assortiment gebruikt werd, wordt er nu een groter assortiment aangesproken om zo de biodiversiteit te bevorderen. Bij nieuw plantmateriaal geven wij prioriteit aan inheemse planten en struiken die de vogel- en insectenstand bevorderen. Ook het gebruik van vaste planten in het plantsoen zal toenemen. Bodem bedekkende vaste planten om zo onkruid tegen te gaan, maar ook vaste planten die als voedselbron dienen voor natuurlijke bestuivers en vogels.

Het onderhoud aan de plantsoenen wordt verricht door de eigen buitendienst.

Grote renovaties zoals de Steenhoek of ’t Rond passen niet in de reguliere bergroting. De Steenhoek wordt in 2022 gerenoveerd en voor ’t Rond wordt een plan gemaakt. Verdere aanpassingen in de

plantsoenen zijn voor zover niet nodig, of zullen van een aard zijn dat het in de reguliere begroting past.

Het beleid rondom de plantsoenen wordt gecontinueerd met in de toekomst meer ruimte en gebruik van biodiversiteit.

2.5 Houtwallen

Uit bestemmingsplan 2019: In Rozendaal liggen nog een aantal eikenhoutwallen. Deze houtwallen zijn sfeerbepalend voor dit deel van de bebouwde kom. Deze houtwallen zijn destijds gespaard omdat ze van landschappelijke en cultuurhistorische waarde zijn.

De gemeente Rozendaal kent 16 houtwallen, en/of bosstroken. Voor inwoners belangrijke stukken groen tussen de woningen die voor verbinding zorgen tussen de wijken. In 2019 zijn de beheerrichtlijnen voor houtwallen en bosstroken in de bebouwde kom vastgesteld. In dit beheerplan zijn de wensen, aandachtspunten en urgenties voor de toekomst aangegeven, waaronder ook het verhogen van de biodiversiteit. Groenblijvende struiken zoals hulst en laurier zorgen voor veel schaduw in de houtwallen. Door het verwijderen van deze struiken wordt geprobeerd licht te creëren voor natuurlijke aangroei van jonge bomen en struiken die we liever wel zien in de houtwallen. Als dit niet lukt worden er bomen en struiken bijgeplant. Om de biodiversiteit in de toekomst verder te stimuleren worden er nestkasten opgehangen voor zowel vleermuizen als vogels of worden er molmkasten geplaatst voor aantrekken van insecten. Deze insecten zorgen op hun beurt weer als voedsel voor de vogels en vleermuizen.

De afgelopen jaren komt het steeds meer voor dat inwoners zelf onderhoud plegen aan de houtwallen. Takken worden gesnoeid, struiken worden geplant. In enkele gevallen zijn er bomen moedwillig vernield. De houtwal wordt in sommige gevallen gezien als verlenging van een achter- of voortuin. Hierop handhaven is moeilijk, maar is wel een probleem dat moet worden aangepakt als we de houtwallen willen blijven behouden. Meer voorlichting en sociale controle kan hieraan bijdragen

Jaarlijks wordt er aan verschillende houtwallen onderhoud gepleegd aan de hand van het beheerplan. Merendeel wordt uitgevoerd door de eigen buitendienst. Grote bomen worden gekapt door een aannemer.

Het beleid ten aanzien van de houtwallen wordt gecontinueerd met toevoeging van meer voorlichting.

3. Onderhoud, bladafvoer en inkoopbeleid

3.1 Onderhoud

Een groot deel van het onderhoud aan het openbaar groen wordt uitgevoerd door werknemers van Scalabor. Scalabor (voorheen werkplaats Presikhaaf) is een arbeidsontwikkelbedrijf dat bijdraagt aan een passende werkplek voor mensen die zonder ondersteuning geen plek op de arbeidsmarkt kunnen vinden. Dit kunnen mensen zijn met een SW-dienstverband of mensen die onder de participatie wet vallen. De gemeente Rozendaal draagt zo bij aan sociaal werkgeverschap. In het openbaar groen werken er momenteel 2 medewerkers van Scalabor. Zij worden begeleid vanuit de gemeente door de beheerder van het openbaar groen en vanuit Scalabor door een werkbegeleider.

Vanuit de gemeente is de beheerder van het openbaar groen verantwoordelijk voor de staat van het openbaar groen. Samen met de werknemers van Scalabor en de uitvoerende aannemers wordt het openbaar schoon, netjes en veilig gehouden. In de onderstaande tabel een onderhoudsplan. Het onderhoud is ook onderhevig aan de klimaatsveranderingen. Tijdens de droge zomers wordt de groei van gras en kruiden belemmerd waardoor er minder onderhoud nodig is, en tijdens een natte zomer groeit het te hard waardoor er meer onderhoud nodig is.

Recent is de organisatie enigszins aangepast door groenbeheerders ook toe te laten zien op het effect van onkruidbestrijding op straten en trottoirs.

De organisatie van het groenonderhoud blijft hetzelfde. We blijven kritisch met het oog op optimalisatie.

Onderhoud door eigen buitendienst

Groensoort	Onderhoud	Opmerking
Bomen	• Kappen • Snoeien • Bemesten[2]	Dit waar zelf kan worden ingegrepen.
Houtwallen	• Afzetten van houtopstand • Verwijderen bramen	
Plantsoenen	• Snoeien • Onkruid verwijderen	
Gazongras	• Bijmaaien met bosmaaier • Kantensteken	
Bloemrijk gras en bermen	• Maaien • Bijzaaien	
Hagen	• Snoeien	

[2] Bemesten wordt door de eigen buitendienst bovengronds gedaan. Bemesting die uiteindelijk de wortelen bereikt is nihil.

Onderhoud door aannemers

Groensoort	Onderhoud	Opmerkingen
Bomen	• Snoeien • Kappen	Aan de hand van VTA-rapport
Gazongras	• Maaien	
Hagen	• Snoeien	
Bladafvoer	• Opzuigen van blad • Afvoeren van blad	
Onkruidbestrijding	• Branden • Maaien • Vegen	

3.2 Bladafvoer

In het najaar valt er veel blad. Ongeveer 400.000 kilo dat door de gemeente bij elkaar wordt geblazen en door een aannemer wordt afgevoerd. Dit om overlast te voorkomen en de wegen veilig te houden. Om de biodiversiteit te bevorderen en voor de natuurlijke toestroom van voeding is het beter om het blad te laten liggen. Op een aantal plekken gebeurt dit ook.

Voor inwoners die veel overlast hebben van blad van de bomen van de gemeente worden er op verschillende punten 10 bladkorven geplaats. Dit is uitsluitend voor blad. Als er ander groenafval in gestort wordt zoals takken of ander snoeiafval wordt de bladkorf na herhaaldelijk waarschuwen op dit punt verwijdert.

Hiermee wordt het huidige beleid gecontinueerd met wat extra voorlichting via de In de Roos.

3.3 Inkoopbeleid

Het materiaal dat wordt gebruikt bij het onderhoud aan het openbaar groen en de begraafplaats wordt zoveel mogelijk duurzaam ingekocht. Oplossingen voor de uitstoot van machines worden gezocht in accu gedragen machines. Omdat de ontwikkelingen nog niet zo ver zijn, lukt het helaas niet altijd om duurzaam materiaal op een bedrijfsmatige (betaalbare) wijze in te zetten. We blijven de ontwikkelingen volgen en stappen in op het moment dat de ontwikkeling van de techniek voldoende is gevorderd.

4. Plaag- en onkruidbestrijding

4.1 Onkruidbestrijding

6 jaar geleden is het verbod op chemische bestrijdingsmiddelen op verhardingen ingegaan. Dit heeft het straatbeeld veranderd. Waar eerst 2x per jaar spuiten met bestrijdingsmiddelen ervoor zorgde dat de stoepen mooi schoon waren, moet er nu een aannemer 6x per seizoen branden, maaien en vegen. De huidige aanpak werkt ook niet zo doeltreffend als het spuiten met bestrijdingsmiddelen, maar is wel beter voor het milieu.

Voorheen werd er met een aannemer een frequentie afgesproken om het onkruid te bestrijden. Tegenwoordig gaat dit op beeldbestek. Vooraf worden er afspraken gemaakt over het beeldkwaliteitsniveau. Het huidige beeldkwaliteitsniveau van de gemeente Rozendaal is momenteel A.

Voorbeeld beeldbestek:

A+	A	B	C	D
				
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.
bedekking goot/randstrook-lengte 0% per 100 m¹	**bedekking goot/randstrook-lengte** ≤ 5% per 100 m¹	**bedekking goot/randstrook-lengte** ≤ 15% per 100 m¹	**bedekking goot/randstrook-lengte** ≤ 25% per 100 m¹	**bedekking goot/randstrook-lengte** > 25% per 100 m¹
aantal stuks hoger dan 30 cm 0 stuks per 100 m¹	**aantal stuks hoger dan 30 cm** ≤ 10 stuks per 100 m¹	**aantal stuks hoger dan 30 cm** ≤ 20 stuks per 100 m¹	**aantal stuks hoger dan 30 cm** ≤ 30 stuks per 100 m¹	**aantal stuks hoger dan 30 cm** > 30 stuks per 100 m¹
Meetinstructies: Onkruid				

In 2021 kwamen er klachten binnen over onkruid op het trottoir en in de goot. Sommige inwoners zijn niet tevreden met het huidige beeld. Een aantal trottoirs zijn bestraat met gebakken klinkers. Een gebakken klinker houdt meer vocht vast dan een betontegel, en heeft ook meer voegen. Ze zijn daardoor vatbaarder voor onkruid. Met de aannemer is afgesproken in 2022 de aanpak op plekken waar veel onkruid groeit te intensiveren, en vaker de goten te vegen. Door de goten schoon te houden van bladresten ed. voorkom je dat onkruid makkelijk kan kiemen. Door de eigen organisatie anders in te richten kunnen we beter toezicht houden op de prioritering en uitvoering van de werkzaamheden van de aannemer.

In de gemeente is ook de Japanse duizendknoop (Jdk) aanwezig. Als deze invasieve exoot zich eenmaal heeft gevestigd is hij moeilijk weg te krijgen. Hij verdringt andere plantsoorten en is zelfs in staat met zijn wortelstokken gebouwen of funderingen binnen te dringen. In de gemeente wordt de Jdk in de zomer gemaaid om zo de stengels uit te putten. Het afval wordt hierna apart afgevoerd om zo verdere verspreiding te voorkomen. In september wordt de Jdk zo spaarzaam mogelijk bespoten

met bestrijdingsmiddelen om de Jdk zo op zijn plek te houden. Voor de Jdk geldt een uitzondering voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen. De algehele bestrijding van de Jdk wordt gemonitord. Hierbij is te zien dat de Jdk zich niet verder uitspreidt en soms zelfs verdwijnt.

Het bestrijden van het onkruid op verhardingen en de Jdk wordt door een aannemer uitgevoerd.

4.2 Bestrijding eikenprocessierups (epr)

In de gemeente staat een groot aantal eiken. Met name de inheemse zomereik is aantrekkelijk voor de epr. Jaarlijks zorgt de epr voor veel overlast bij inwoners en bezoekers. Preventief worden de eiken waar kan ingespoten met aaltjes die de rupsen parasiteren. Dit gebeurt aan de hand van een kaart van de vlinderstichting. Mocht er in de buurt een bijzonder vlinder aanwezig zijn, dan mag er in de buurt niet gespoten worden. Het preventief bestrijden zorgt voor minder en kleiner nesten. De overgebleven nesten worden weggezogen. Op plaatsen waar niet gezogen kan worden, worden de nesten met een biologisch middel gefixeerd. Het bevorderen van der biodiversiteit zal er ook voor zorgen dat de overlast afneemt. De plaagdruk helemaal wegnemen is niet mogelijk.

De bestrijding van de epr wordt deels door de eigen buitendienst en een aannemer uitgevoerd.

Dit betekent het voortzetten van het huidige beleid. Gezocht wordt naar natuurvriendelijkere aanpak van de bestrijding van zowel de Jdk als de Epr.

5. Beekdal

Het Beekdal van het kasteel tot aan de Ringallee is een belangrijk cultuur-historisch en beeldbepalend element van Rozendaal. Geleidelijk aan zijn er veranderingen ontstaan die niet passen bij het gewenste karakter. Zo verandert niet alleen het zicht op het beekdal maar ook is vegetatie opgekomen die er niet thuishoort. Van belang is om het gewenste karakter op basis van cultuur-historisch oogpunt te herijken, rekening houdend met het bestaande bestemmingsplan en het cultuur-historisch advies. Met de grondeigenaren zal worden overlegd hoe geleidelijk aanpassingen kunnen worden gedaan om de gewenste status te bereiken en vast te houden. Dit lijkt aangepakt te kunnen worden binnen de reguliere middelen.

6. Begraafplaats

De begraafplaats Rosendael is een bijzondere begraafplaats door de ligging in het bos, en maakt onderdeel uit van kasteel Rosendael als monumentale buitenplaats. Kenmerkend zijn de volwassen beuken, mossen, grote rododendrons en de heideveldjes.

Net als in het dorp hebben de bomen op de begraafplaats dezelfde problemen. Droogte, ouderdom en barre groeiplaatsomstandigheden. Op de begraafplaats komt daar ook nog bij dat soms bij het delven van graven flink in de wortels gehakt wordt, en doordat er gecomposteerd is op de begraafplaats er een grote hoeveelheid percolaat (vocht dat vrijkomt bij composteren) aanwezig is in de bodem. Dit percolaat kan niet worden opgenomen door de wortels, maar zorgt juist voor wortelsterfte. Om de vitaliteit van de bomen te waarborgen en zo ook het karakter van de begraafplaats te behouden is er in 2021 een SIM (Subsidie Instandhouding Monument) - groen aangevraagd, en ook toegekend. Met behulp van deze subsidie worden bomen gesnoeid, bemest, gekapt en opnieuw ingeplant. Planmatig worden bomen behouden door ze ondergronds te bemesten, maar zullen bomen ook gekapt worden door sterfte maar ook om ruimte te bieden aan jonge bomen. Grote delen kappen en opnieuw inplanten zorgt voor te veel zonlicht op de bodem waardoor de mossen en de paddenstoelen zullen verdwijnen. Hier moet in de toekomst een juiste symbiose in gevonden worden.

Doordat het verwijderen van het blad en de arme grond vinden veel (korst)mos soorten hier hun plek. Dit zorgt voor een mooi aanzicht en wordt door bezoekers als waardevol gezien. Een aantal van deze mossen staan op de rode lijst en komen nog maar weinig voor in Nederland. In het najaar groeien er veel paddenstoelen. Van sommige van deze paddenstoelen werd gedacht dat ze niet meer voorkwamen in Nederland. De NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) heeft de begraafplaats voor de paddenstoelen als *hot spot* aangewezen.

Het blad laten liggen of bovengronds bemesten zorgt ervoor dat de mossen en paddenstoelen zullen verdwijnen. Het is een begraafplaats en de functie hiervan is het begraven van personen. De bomen en de mossen zijn belangrijk voor de identiteit van de begraafplaats en voor de bezoekers en nabestaanden.

De begraafplaats heeft weinig onderhoud nodig. Door de vele bomen groeit er weinig tot geen onkruid op de begraafplaats. Om de twee jaar vindt er een snoeironde plaats aan de hand van de VTA. Dit wordt door een aannemer uitgevoerd. Het onderhoud dat door de gemeente wordt uitgevoerd, vindt merendeels plaats in het najaar als het blad geruimd wordt. Dit alles past in de reguliere begroting.

Het beleid voor de begraafplaats wordt gecontinueerd met uitzondering van de bomen. Hier wordt een plan voor gemaakt.

7. Samenwerking in het openbaar groen

7.1 Inwonersparticipatie

Bij het opnieuw inrichten van het openbaar groen wordt de samenwerking gezocht met inwoners van de gemeente. Bij het opnieuw inrichten van een plantsoen of bij de aanleg van een laan worden bewoners betrokken in de keuzes voor het nieuwe groen. Ook wordt actief gevraagd of zij willen meehelpen in het onderhoud zoals water geven of onkruid verwijderen.

In het verleden is inwoners gevraagd stukjes openbaar groen te adopteren. Dit heeft tot nu nog weinig opgeleverd, behalve bij het inplanten van de boomspiegels aan de Genestetlaan. De gemeente heeft samen met de werkgroep biodiversiteit en inwoners de boomspiegels voorzien van vaste planten.

7.2 Samenwerking in de regio

In de regio wordt samenwerking gezocht met gemeenten die met vergelijkbar problematiek worstelen. Ook wordt samenwerking gezocht met scholen. De regio kent een groot aantal “groene” scholen. In 2022 gaat bijvoorbeeld het Yuvertha college uit Velp samenwerken met de gemeente. Ook Larenstein is gevraagd samen te werken. Hier wordt in september 2022 duidelijk of studenten dit willen. Rozendaal is vanwege de kleinschaligheid interessant voor studenten.

Deze samenwerking wordt voortgezet en is niet bedoeld om te bezuinigen maar om inwoners invloed te laten uitoefenen op hun directe leefomgeving. Kosten passen in de reguliere begroting.

7.3 Particulier groen

Naast het openbaar groen is ook het particulier groen van belang. Het groen in particuliere tuinen dragen bij aan de ‘belevingswaarde’ Rozendaal (bestemmingsplan 2019). De grote, rijk beplante tuinen dragen bij aan voorname, parkachtige karakter van de laan en de ruimere omgeving (Kasteeldorp aan de Veluwezoom, motivering beschermd gezicht).

Rozendaal kent veel groen opgezette woonwijken. De houtwallen verbinden wijken aan elkaar. Het groen in de particuliere tuinen draagt bij aan de groene belevingswaarde van Rozendaal. Wij constateren dat tuinen van karakter veranderen en soms “verstenen” waardoor het straatbeeld als geheel veranderd. Om dit in de toekomst te behouden kunnen inwoners de hulp inroepen van de tuincoaches uit de werkgroep biodiversiteit. De tuincoaches denken mee op het gebied van inrichting, en het afvoeren of opslaan van regenwater. De gemeente kan hier stimulerend in optreden.

De relatie tussen het openbaar groen en particulier groen krijgt zo meer aandacht en draagt bij aan het behoud van de beeldkwaliteit in Rozendaal.

In 2023 heeft Rozendaal meegedaan aan de landelijke 'week van de groene tuin'. Deze week is bedoeld om inwoners van groene en duurzame tips te voorzien. De gemeente zocht een instrument om inwoners bewust te maken van het belang van bijvoorbeeld biodiversiteit in eigen tuin. Door onderzoek van studenten van de hogeschool van Hall Larenstein kwam het initiatief naar voren om deel te nemen aan deze week. April 2023 was het de eerste keer dat de gemeente mee deed. Deze week is samen met de werkgroep biodiversiteit georganiseerd. Vanwege groot succes en positieve reacties is het de bedoeling elk jaar groene en duurzame activiteiten te organiseren.

7.4 Kapvergunning

Om de groene belevingswaarde van de particuliere tuinen te handhaven zijn er voor het vellen van bomen regels opgenomen in de APV (algemene plaatselijke verordening). Voor het vellen van zoals in de APV beschreven houtopstand is een vergunning nodig. Gebleken is dat de laatste jaren dat bijna alle aanvragen voor het kappen van bomen ook vergund zijn. Met de invoering van de Omgevingswet worden de bestaande regels veranderd. Met deze verandering moet een duidelijk beeld ontstaan welke bomen de gemeente belangrijk vindt om te handhaven voor de toekomst, en welke niet. Een update van de lijst met monumentale en de te koesteren bomen moet hier ook richting aan geven. Voor inwoners moet het duidelijk worden welke bomen belangrijk zijn voor de uitstraling van het dorp.

7.5 Wegenplan

Er is een meerjarig wegenplan. In dit plan staat groot onderhoud aan de wegen in de gemeente per jaar aangegeven. Vaak worden tijdens dit groot onderhoud de wortels van bomen of de beplanting van plantsoenen beschadigd, dit is door het gebruik van zwaar materiaal moeilijk te voorkomen. Op het moment dat een straat aan de beurt is wordt de staat van het openbaar groen bekeken en de wensen van omwonende meegenomen in een besluit om in te grijpen. Hierbij kan gedacht worden aan het vervangen van bomen of het renoveren van plantsoenen.

Deze eventuele aanpassingen zijn niet meegenomen in de begroting van het wegenplan. Uiteraard sturen we erop deze aanpassingen passend te houden binnen begroting openbaar groen.

8. Financiën

8.1 Regulier onderhoud

In onderstaande tabel staan de onderhoudskosten voor het openbaar groen, zoals deze in de meerjarenbegroting verwerkt zijn.

	2022	2023	2024	2025
Openbaar groen	55.700*	41.310	41.930	42.560
Maai- en knipwerk	26.000	26.390	26.780	27.180
Inhuur openbare werken	32.000	32.480	32.960	33.440
Begraafplaats	8.120	8.240	8.360	8.500
Tractie en gereedschap	10.000	10.150	10.300	10.450
Onkruidbestrijding	8.240	8.360	8.480	8.600
Totaal	140.060	126.930	128.810	130.730

* om te zorgen voor veiligheid rondom bomen is in 2022 € 15.000 extra toegekend (stormschade, loshangende takken, kwetsbare bomen).

Alle huidige onderhoudswerkzaamheden voor het openbaar groen passen tot nu in de huidige begroting. In de afgelopen jaren hebben bij nieuwe bouwlocaties (De Del, Steenhoek) renovaties plaatsgevonden van de plantsoenen. Los van het groen bij het Rond verwachten wij dat het onderhoud aan andere Rozendaalse plantsoenen – ook op de lange termijn – past binnen de huidige budgetten.

8.2 Beeldbepalende bomen risico voor de toekomst

Het huidige beleid is vooral gericht op veiligheid. Denk hierbij aan het snoeien van gevaarlijke takken en dood hout of kappen vanwege sterfte. Door leeftijd, klimaat en groeiplaatsomstandigheden van de bomen zullen deze werkzaamheden toenemen. Hoewel het reguliere groenonderhoud past binnen de huidige begroting, verwachten wij dat in de nabije toekomst een forse investering nodig is in het bomenbestand als wij de huidige gezichtsbepalende Rozendaalse lanen willen behouden.

Dat we hier belang aan hechten blijkt ook uit de ‘Motivering beschermd gezicht Kasteeldorp aan de Veluwe’: “De hoge beuken die de laan aan weerszijden begeleiden, het glooiende beekdal met de helling van de Koningsberg en de villa’s die de laan begeleiden roepen een voorname sfeer op.” De Rosendaalselaan is kenmerkend voor Rozendaal. De laan hoort bij het beschermd dorpsaanzicht en is onderdeel van het Beekdal. De geschiedenis van Rozendaal is hier voelbaar. De beuken langs de laan zijn hier onderdeel van. De vitaliteit van deze laanbomen gaat echter achteruit. De huidige beleving zal in de komende jaren afnemen. Nu is al te zien dat er gaten ontstaan tussen de bomen en dat de kronen transparant worden in de zomer. Oorzaken zoals ouderdom, droogte en de voedselarme gronden dragen hieraan bij.

Omdat de Rosendaalselaan als meest toonaangevende laan wordt gezien, hebben wij een doorrekening laten maken voor de toekomstige beheerkosten van het bomenbestand aan deze laan.

We weten dat deze bomen rond de 80 jaar zijn. Een beuk op zandgrond kan de leeftijd van 120 jaar halen mits de omstandigheden juist zijn.

Bij toekomstig beheer kun je denken aan het planmatig verjongen van de bomen of ondergronds bemesten. Het ondergronds bemesten is echter alleen een vorm van uitstel, omdat de meeste bomen volwassen zijn en op den duur natuurlijk zullen sterven.

Ondergronds bemesten bomen Rosendaalselaan

Kosten zijn verdeeld over twee jaar. Met het ondergronds bemesten wordt het huidige karakter van het openbaar groen behouden.

Jaar	Kant	Kosten
2023	Links	€ 47.066
2024	Rechts	€ 51.780
Totaal		€ 98.846

Deels kappen en verjongen

De laan wordt hierbij verdeeld in 3 zones. Per zone wordt de bomen gekapt en opnieuw ingeplant met bomen. Hierbij heeft de gemeente zelf de controle en zal er in de toekomst weer een mooi beeld ontstaan. Kosten hiervoor zullen per zone ongeveer € 1.500 per boom zijn. In de nieuwe aanplant worden er minder bomen terug geplant vanwege de droge zomers.

Jaar	Aantal bomen	Kosten
2023	41	€ 61.500
2024	41	€ 61.500
2025	41	€ 61.500
Totaal		€ 184.500

10. Fauna

Het groene karakter van Rozendaal biedt een hoop onderdak aan allerlei soorten dieren. Bomen, bloemrijke grasvelden, houtwallen en plantsoenen zijn een belangrijke schakel in het bieden van voedsel en huisvesting voor allerlei soorten insecten, vogels en kleine zoogdieren. Zo kan een zomereik of inheemse eik onderdak bieden aan wel 450 verschillende soorten insecten. Deze trekken op hun beurt weer allerlei vogels en zoogdieren aan en kan het verschillende soorten dieren bij een eik oplopen tot zo een 1000! Ook de vruchten van de eik spelen hierbij een belangrijke rol. Deze elementen van het groen karakter willen wij niet alleen behouden, maar ook versterken.

In het beheer van het openbaar groen wordt altijd een afweging gemaakt hoe we de biodiversiteit kunnen versterken, en het belang van fauna wordt hierin iedere keer meegenomen. Bij het beheer van de bomen in Rozendaal staat veiligheid consequent voorop, maar als er omwille van de veiligheid gekapt moet worden laten we soms de stam staan om zo onderdak te beiden aan bijvoorbeeld vleermuizen en holenbroeders zoals de specht. Tijdens het snoeien van de houtwallen blijft merendeel van het snoeiafval in de houtwal en wordt gebruikt als takkenril. Het rottingsproces biedt voeding aan allerlei insecten, en dit trekt weer zoogdieren en vogels aan die hier ook in nestelen.

Met beheerders van omliggende gemeenten en bosgebieden wordt samengewerkt in het onderdak bieden van zoogdieren of de bescherming hiervan. Waar Gelders Landschap en Kastelen (GLK) een broedhoop wilt realiseren zorgt de gemeente Rozendaal voor de benodigde houtsnippers. Samen met de gemeente Rheden en de vrijwilligers van de IVN en de werkgroep biodiversiteit is er een snoeiwal gerealiseerd om verstoring van een dassenburcht te voorkomen. De gemeente Rozendaal hangt waar kan nestkasten op voor vogels. In de toekomst wordt onderzocht of de gemeente dit ook kan doen voor vleermuizen. De vleermuis is een zeer geschikte partner in de strijd tegen de eikenprocessierups.

Niet alle diersoorten zijn welkom binnen de bebouwde kom. Door wildroosters in de weg en rasters langs het bos wordt er geprobeerd een groot deel tegen te houden. Zwijnen en herten zijn een lust voor het oog, maar kunnen ook in korte tijd veel schade aanrichten in het openbaar groen of particuliere tuin. Beschermde zoogdieren zoals de steenmarter zorgen voor veel overlast, maar mogen niet verjaagd of gedood worden. Bij overlast van de steenmarter kunnen inwoners om tips vragen bij de gemeente.

Verstoring van een dassenburcht voorkomen door aanleg van takkenril samen met vrijwilligers IVN Rheden en de werkgroep biodiversiteit Rozendaal.

Essentieel voor alle diersoorten binnen of buiten de bebouwde kom is het vergoten van de biodiversiteit. Bij het wegvallen van diverse plantsoorten zal de mees zich minder thuis voelen en zich ergens anders gaan nestelen, en zo hebben de eiken processie rupsen in mei een natuurlijke vijand minder. De mees is ook een prooidier voor sperwers. Bij het wegvallen van de sperwer heeft de muis weer één natuurlijke vijand minder, en kunnen zo makkelijker een plaag vormen.

Bij sloopwerkzaamheden, verbouwingen en ruimtelijke ingrepen zijn inwoners maar ook de gemeente verplicht om een QuickScan flora en fauna uit te voeren. Dit is een verplichting vanuit de Wet natuurbescherming. Tijdens een Quickscan wordt onderzocht of de werkzaamheden gevolgen hebben voor beschermde dier- en plantsoorten. Dit is een eerste opname die inzicht geeft in de eventuele aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten. De quickscan bestaat uit een veldbezoek en wordt aangevuld met gegevens uit openbaar toegankelijke bronnen als verspreidingsatlassen en waarneming sites. Op basis van de resultaten kan nader aanvullend onderzoek naar een of meerdere soorten noodzakelijk zijn. Als gemeente kunnen wij zo voorschrijven hoe bouwactiviteiten vorm moeten krijgen.